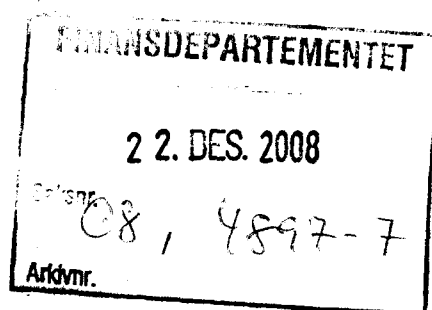

Sparebankforeningen
The Norwegian Savings Banks Association

Finansdepartementet
Finansmarkedsavdelingen
Postboks 8008 Dep.
0030 Oslo

Deres ref.
08/4897 FM TYH

Deres brev
09.10.2008

Vår ref.
2008/00678 – FNH/HH
2000/00366 –100
vedlegg 2 EK

Dato
19.12.2008

Høringsuttalelse – NOU 2008: 16 Om foretaksstyring og tiltak mot manipulering av finansiell informasjon

Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) og Sparebankforeningen i Norge viser til Finansdepartementets brev av 09.10.08 vedrørende høring av NOU 2008: 16 Om foretaksstyring og tiltak mot manipulering av finansiell informasjon.

1. Hovedsynspunkter

- Vi støtter at kravet om å avgi en redegjørelse for foretaksstyring i hovedsak avgrenses til foretak hjemmehørende i Norge med verdipapirer notert på et regulert marked innen EØS-området.
- Vi er enig med utvalgets flertall i at det ikke bør oppstilles et forbud mot at daglig leder er medlem av styret.
- Vi støtter flertallets oppfatning om at det bør lovfestes et krav om at styret og revisor har minst ett møte i året uten at daglig leder eller andre fra den daglige ledelsen er til stede.
- Vi er ikke enig i at terskelen for rettens beslutning om å åpne gransking bør senkes, og at det skal være tilstrekkelig at det foreligger ”saklig grunn” for gransking.
- Vi deler oppfatningen om at det ikke er grunnlag for å forby opsjoner eller opsjonslignende ordninger.

2. Foretaksstyring

Som følge av EØS-forpliktelser som svarer til direktiv 2006/46/EF om endringer i regnskapsdirektivene har utvalget vurdert om visse selskaper skal pålegges å avgi en redegjørelse for foretaksstyring. Direktivets minstekrav er at foretak hjemmehørende i Norge med verdipapirer notert på et regulert marked innen EØS-området skal omfattes av kravet. Det er i utredningen drøftet om man bør gå lenger enn minstekravet.

Utvalget legger til grunn at et obligatorisk krav om å avgi en redegjørelse for foretaksstyring ikke bør gjøres gjeldende for aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper generelt eller for de unoterte foretakene som anses for å være av allmenn interesse etter revisjonsdirektivet, hvilket vil si unoterte banker og andre kredittinstitusjoner samt unoterte forsikringsselskaper.

Utvalgets forslag vil dermed i hovedsak omfatte norske allmennaksjeselskaper og grunnfondsbevisinstitusjoner som har aksjer/grunnfondsbevis opptatt til handel på et regulert marked. Plikten vil imidlertid også gjelde norske selskaper som har utstedt noterte gjeldsinstrumenter med pålydende mindre enn 1000 euro, og utenlandske selskaper som har verdipapirer opptatt til handel på norsk regulert marked. For sistnevnte gruppe foreslås at det regulerte markedet gis en dispensasjonsadgang dersom selskapet er omfattet av et likeverdig krav i utlandet.

Vi støtter at kravet om å avgi en redegjørelse for foretaksstyring avgrenses slik utvalget foreslår.

3. Styrets sammensetning

Utvalget har vurdert om det bør innføres et forbud mot at daglig leder er medlem av styret. I anbefalingen fra Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES), som i første rekke retter seg mot børsnoterte selskaper, er det uttalt at representanter fra den daglige ledelse ikke bør være medlem av styret. Utvalgets flertall antar at beste praksis for de børsnoterte foretakene over tid kan ha en smitteeffekt på selskaper som ikke er omfattet av anbefalingen. Etter flertallets syn er det ikke kartlagt en tydelig nok sammenheng med tilfeller av regnskapsmanipulasjon til at den beste praksisen som eksisterer bør erstattes av et lovfestet forbud.

Vi deler flertallets oppfatning om at det ikke bør innføres et forbud mot at daglig leder er medlem av styret. Samtidig vil vi bemerke at den rolleblanding som oppstår når daglig leder er medlem av styret i mange tilfeller er uheldig.

4. Møte mellom styret og revisor

Utvalgets flertall foreslår at det lovfestes et krav om at styret og revisor har minst ett møte i året uten at daglig leder eller andre fra den daglige ledelsen er til stede. Formålet med møtet er å drøfte regnskapsmessige forhold der revisor ser vesentlige svakheter og mangler ved de vurderinger den daglige ledelsen har gjort, samt andre forhold som revisor mener styret bør informeres om i et slikt møte.

Utvalgets flertall mener at det ikke vil være praktisk mulig å gjennomføre et slikt krav for alle regnskapspliktige. Flertallet foreslår derfor at foretak som er definert som små foretak i regnskapsloven ikke skal omfattes av kravet.

Vi støtter at det lovfestes et krav om at styret skal avholde et årlig møte med revisor uten at daglig leder eller andre fra den daglige ledelsen er til stede og at bestemmelsen av praktiske årsaker bare gjøres gjeldende for regnskapspliktige som er definert som store eller øvrige foretak i regnskapsloven.

Vi vurderer det som hensiktsmessig at datterselskaper som har samme revisor som morselskapet unntas fra kravet dersom morselskapet avholder et slikt møte. Det bør i disse tilfellene overlates til styrene (og revisor) å vurdere behovet for separate møter.

Vi er enig i at norskregistrerte filialer av utenlandske foretak (NUF) som driver virksomhet utenfor Norge bør unntas fra kravet.

5. Minoritetsgransking

Utvalget har lagt til grunn at granskingsinstituttet primært er begrunnet i minoritetens innsynsbehov. Med dette som utgangspunkt, har utvalget foreslått at dagens vilkår i aksjelovene § 5-26 om ”rimelig grunn” for å åpne gransking, erstattes med et krav til ”saklig grunn”. Formålet med endringen er i henhold til kapittel 7.4.1 side 72 ”å markere at bestemmelsen ikke skal innebære noe krav om at det må sannsynliggjøres at granskingen vil føre til at bestemte forhold avdekkes, og at minoritetens behov for innsyn i, og eventuelt behovet for en uavhengig vurdering av, selskapets forhold, kan være tilstrekkelig for å åpne gransking.”

Granskingsretten etter aksjelovene er i første rekke kommet i stand for å verne minoritetseiernes rettigheter. Flertallet vil jo ha mulighet for å vedta frivillig gransking. Etter gjeldende bestemmelser kan en aksjeeier kreve gransking ved at saken fremmes for tingretten når minst en tidel av den aksjekapital som er representert på generalforsamlingen gir sin tilslutning til forslag om gransking av selskapets stiftelse, forvaltning eller nærmere angitte forhold ved forvaltning eller regnskapene.

Tingretten skal ta til følge kravet om gransking etter aksjelovene § 5-25 annet ledd, dersom retten finner at den har rimelig grunn. Dette vil særlig gjelde forhold der selskapets beslutninger antas å gå på bekostning av minoritetsaksjonærene.

Rettspraksis tilsier i henhold til kapittel 7.1.1 side 61 at spørsmål om gransking ”avgjøres på grunnlag av en skjønnsmessig og sammensatt vurdering hvor utgangspunktet er at rekvirenten må kunne sannsynliggjøre at granskingen kan antas å ville avdekke rettstridige eller i alle fall kritikkverdige forhold av faktisk art”. At gransking skal være egnet til å avdekke forhold av faktisk art vil, jf. for eksempel Borgarting lagmannsretts kjennelse 3. september 2003, i utgangspunktet si at det ikke kan besluttes gransking dersom formålet i hovedsak er å besørge juridiske eller utenomrettslige vurderinger av forhold som i relevante faktiske henseender allerede er kjent for rekvirenten (og ubestridt av selskapet).

Det står videre: ”I rettspraksis er videre lagt til grunn at det ved vurdering av om det foreligger rimelig grunn til å beslutte gransking må tas hensyn til at selskapet vil måtte bære omkostningene ved granskningen. Det skal dessuten legges vekt på selskapets og flertallets interesse i at gransking ikke blir foretatt.”

Rettspraksis understreker også at det må utvises forsiktighet med å utsette selskapet for gransking etter begjæring fra et mindretall av aksjonærene.

Fremsetting av krav om gransking er en alvorlig affære. Når kravet settes frem av et mindretall av aksjonærene, vil dette oppfattes (med rette?) som mistillit til bedriftens ledelse. Gransking kan også påføre bedriften vesentlige kostnader, både økonomiske og omdømmemessige. Det er derfor viktig at listen ligger høyt for at rettsvesenet skal godta at det gjennomføres gransking.

Rekvirenten må etter dagens lovpraksis ”kunne sannsynliggjøre at granskingen kan antas å ville avdekke rettsstridige eller i alle fall kritikkverdige forhold av faktisk art”. Etter vår oppfatning gir dette minoritetseierne tilstrekkelig beskyttelse. Vi kan heller ikke se at det er dokumentert tilstrekkelig behov for en liberalisering av dagens praksis.

Forslag: Det foretas ingen endring i aksjeloven og allmennaksjeloven § 5-26 første ledd som lyder som følger:

§ 5-26.

(1) Tingretten skal ta til følge et krav om gransking etter § 5-25 annet ledd, dersom retten finner at det har rimelig grunn.

Vi har ingen merknader til de øvrige bestemmelser vedrørende gransking som deponering av midler til sikkerhet for dekning av granskingskostnader, granskers rett til opplysninger og granskers opplysningsplikt.

6. Offentlig regnskapskontroll

Utvalget anbefaler på generelt grunnlag at den offentlige regnskapskontrollen styrkes.

Vi er enig i at den offentlige regnskapskontrollen bør styrkes. Imidlertid vil vi bemerke at Kredittilsynet bør være varsom med å overprøve foretakenes skjønnsutøvelse med mindre den åpenbart er feil. Det er primært revisor som skal vurdere forsvarligheten i foretakenes skjønnsutøvelse.

7. Resultatbaserte lederlønninger

Allmennaksjeloven § 5-6 tredje ledd og § 6-16a

Utvalget foreslår at allmennaksjeloven §§ 5-6 tredje ledd og 6-16a gjøres gjeldende også for institusjoner med grunnfondsbevis notert på regulert marked.

Problemstillingen er tidligere tatt opp av Sparebankforeningen. Vi er tilfreds med at spørsmålet er behandlet av utvalget og støtter ovennevnte forslag.

Opsjoner og opsjonslignende ordninger

Utvalget har vurdert om det bør innføres et forbud mot opsjoner eller opsjonslignende ordninger, men har kommet til at det ikke er grunnlag for å forby slike ordninger. Etter utvalgets oppfatning må det legges betydelig vekt på selskapenes rett til selv å vurdere om behovet for å etablere et opsjonsprogram veier tyngre enn en eventuell forretningsmessig risiko eierne måtte bli påført.

Utvalget finner grunn til å oppfordre til at selskaper, også unoterte, i størst mulig grad følger opp NUES anbefaling om godtgjørelser til ledende ansatte, og herunder særlig oppfordringen om å utvise varsomhet ved utstedelse av opsjoner eller lignende til ledende ansatte.

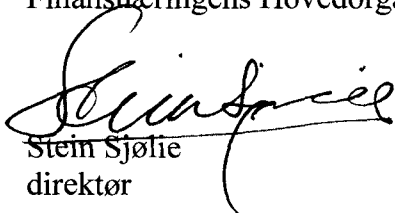
Vi slutter oss til utvalgets vurdering på dette punkt.

For øvrig vil vi peke på at Kredittilsynet nylig har gjennomført en kartlegging av bonusordninger for styremedlemmer og ledende ansatte i norske finansinstitusjoner. Bonusordninger er i undersøkelsen definert som: "... etablerte ordninger som vil kunne innebære fremtidige utbetalinger utover basislønn i form av naturalytelser, bonuser og tildeling av aksjer, tegningsretter, opsjoner og andre former for kompensasjon knyttet til utviklingen i selskapets aksjekurs eller andre avkastnings- eller resultatmål."

Undersøkelsen viser at bonusordningene i norske finansinstitusjoner fortsatt ligger på et moderat nivå. Det er en viss økning i utbetalingene fra 2003, men i lys av at 2007 var et meget godt år for norsk finansnæring, kan ikke økningen sies å være urimelig. Finansinstitusjonene har i undersøkelsen og på andre måter signalisert at bonusutbetalingene for 2008 vil bli klart lavere enn for 2007.

Dette underbygger at det ikke er behov for å forby opsjoner eller opsjonslignende ordninger i norske finansinstitusjoner.

Med vennlig hilsen
Finansnæringens Hovedorganisasjon

Stein Sjølie
direktør

Sparebankforeningen

Erik Johansen
avd. direktør